

AKIRE SZÁMÍTHATUNK

Cím **Tóth Endre** ← K.
villamosmérnök

Tóth Endre 43 éves – állásából felfüggesztett – villamosmérnök, a Szekszárdi Húsipari Rt. alkalmazottja, a MIÉP Tolna megyei elnöke. Kemény csatákat vívott a munkás-érdekképviselet frontján, a spontán privatizálások kezdetekor 1989-ben Baján megalakítója és elnöke volt a munkástanácsnak. A Kismotor- és Gépgyár elköttyavetyélését azonban nem tudták megakadályozni. Következtében több száz munkás került az utcára. Jelenlegi munkahelyén is felemelte szavát a munkások jogaiért, a jobb megélhetésért. Ennek „eredményeként” eltávolították az üzemből. Két fiú édesapja.

– Az ön neve egy kicsit összeforrt a Szekszárdi Húsipari Vállalattal. Sokan csodálkoztak, hogy mérnökként együtt sztrájkolt a munkásokkal. Viszonylag elfogadható fizetése volt, s most itt áll, fél lábbal a munkanélküliség szélén. Sokan azt kérdezik: Kell-ez neki?

– Valóban mondanak ilyeneket, sőt már nekem is feltették ezt a kérdést. De akik ezt mondják, azok soha életükben nem álltak 8-9 órát a húsipari munkaasztal mellett és fogalmuk sincs arról, hogyan tudja egy munkás havi 25–35 ezer forintból eltartani a családját. Én úgy gondolom, hogy minden értelmiséginek, dolgozzon humán vagy műszaki területen, kötelessége kiállni a beosztottaiért, munkás kollégáiért, ha azokat különféle praktikákkal félre akarják vezetni, vagy lehetetlen helyzetbe kívánják sodorni. De mondhatnám én is Szabó Dezsővel: minden magyar felelős minden magyarért. Azt hiszem, ha azok az emberek, akik ilyeneket kérdeznek, ha csak egy picit lefaragnának önzésükből, akkor nem kellene azon törni a fejüket, hogy miként jutunk egyről kettőre.

– Ez jól hangzik. Tény azonban, hogy akikért kiállt, akikért kockáztatta az egzisztenciáját, azok nem állnak ön mellé, sőt azt is mondják, hogy magára maradt.

– Kívülről nézve ez biztosan így látszik. És bizonyos vagyok abban is, hogy azok, akik ezt a helyzetet teremtették számomra, most elégedettek és azt hiszik, hogy célba értek. Az én kirekesztésemmel kívánnak példát statuálni. Ez már nem húsipari ügy. Itt most a helyi nomenklatura akarja bebizonyítani, hogy ura a helyzetnek. Ez egy régi jó kommunista recept. Hiába, csak nem tudnak szabadulni a beidegződéseiktől. Ezt bizonyítja az a hűségnyilatkozat is, amit a munkásokkal aláírtak. Mondhatom, szinte megszólalásig hasonlít ahhoz, amit 56 után a magyar katonatisztekkel írtak alá, bizonyítandó, hogy leverték a forradalmat. Szánalmas lépések ezek. Egyébként egyáltalán nem vagyok magamra hagyva. Többször megkerestek azzal, hogy ha kell, demonstrálnak mellettem. Szekszár-

don járva odaléptek hozzám, s kérdezték, mit tehetnek értem. Úgy vélem, ezt a segítséget nem fogadhatom el. Tudott dolog, hogy elkötelezett MIÉP-es vagyok. Píllanatok alatt politikai ügyet kreálnának egy ilyen megmozdulásból, nem szólva arról, hogy ellehetetlenítenék azokat, akik kiállnának értem. Így is sok vért vesztettek a szekszárdi húsosok. Értelmetlen volna miattam újabb áldozatokat hozni. Én inkább a társszakszervezetek passzivitásán csodálkozom. Annak idején, amikor a Parlament elé vonultunk, sokan ígérték támogatásukat, de erről azután megfeledkeztek. Ebből is látszik, hogy milyen siralmas állapotban van a magyar érdekvédelem. Nagy Sándor és élcsapata jóvátehetetlen pusztítást vitt végbe a szakszervezet soraiban. Az egész gyalázatos privatizáció alatt, amikor több ezer munkást rúgtak ki havonta, soha nem emelték fel a szavukat. Meg is látszik a végeredményen. Ezért mondom lépten-nyomon, hogy akkor, amikor a fél ország idegen kapitalisták kezére került, akik szinte a létminimumon foglalkoztatják alkalmazottaikat, akkor a MIÉP-nek kőkeményen oda kell állnia a szakszervezetek, munkástanácsok mellé, s ha kell, új szakszervezetek születésénél kell bábáskodni.

– Ez úgy hangzik, mint egy programnyilatkozat. Ezt az elképzelést meg is szeretné valósítani?

– Nagyon szeretném, s még vagyok róla győződve, hogy ez hamarosan be is fog következni. Tudniillik tarthatatlan állapot az, hogy a külföldi cégek, amelyek itt a hazai béreik töredékét fizetik az alkalmazottaiknak, és több száz százalékos profitot visznek ki az országból, azok ezt az állapotot sokáig fenn tudják tartani. Egyébként kérdezem: hogyan képzelik azt, hogy ilyen nyomországon tartott munkássággal csatlakoznak az Európai Unióhoz?

– Ez mind igaz, de a hatalom azt mondja: várjunk, majd jobb lesz...

– Ebbe a hintába néhányszor már beültették a népet. Gondolom, senki sem felejtette még el, amikor azt hirdették, hogy most még a szocializmus alapjait rak-

juk, de majd a kommunizmusban jobb lesz. Aztán mi lett belőle? A legjobb alapozókból lettek a legvadabb kapitalisták. Azokból az emberekből, akik tele szájjal szidták a kapitalizmust. Őszintén megdöbbenem ezen. Sokat töprengtem magamban, hogy miféle lelkiületű emberek lehetnek ezek. Reggelente, ha borotválkozásor belenéznek a tükörbe, vajon mire gondolnak?

– A húsiparban kapott rúgásokat azért egy kicsit kárpótolta az, hogy egyhangúan megválasztották a MIÉP Tolna megyei elnökének, és megyei elnöknek lenni, még ha nehéz is, de megtisztelő feladat. Vagy tévednék?

– Inkább nehéz. Ehhez tudni kell azt, hogy Tolna megye volt a kommunizmus egyik fellegetvára. Jól jelzi ezt, hogy innen került ki Jánosi György, az MSZP alelnöke, aki egyébként a Szekszárdi Húsipari Üzem egyik fő privatizátora volt. De említhetném Csehák Juditot, akinek ma már a méltóságos asszony megszólítás dukál. És innen származik dr. Kiss József is, aki éppen most hozza lehetetlen helyzetbe a gyógyszereszedő nyugdíjasokat, s a listát hosszan folytathatnám. A helyi állapotokat jól jellemzi, hogy egykoron az erős embereknek kis Lenin-szobor állt az éjjeliszekrényén. Ez volt az elvárás. De az is igaz, hogy '89-ben itt égették el elsőnek az aktákat. Mondhatnám azt is, hogy elképesztő dolgok fordultak elő a privatizálások és végkielégítések során. Őszintén remélem, hogy ezek megtárgyalására mielőbb sor kerül. Ebből az okból a MIÉP itt a legfőbb ellenség. Igyekeznek a MIÉP-eseket lehetetlen helyzetbe hozni. Nemrég Várkonyi Tivadar mérnököt tették az utcára a Tejipari Vállalatnál. Az ő esetében is a MIÉP-es múlt a ki nem mondott indok. Tudnék még hasonló példákkal szolgálni, de úgy vagyok ezzel, hogy mindent a maga idejében. Én nemcsak a szakszervezeti tagságot akarom megvédeni, hanem a hozzám tartozó MIÉP-eseket is. Ma ez még nagyon nehéz. Van egy arab mondás, ami valahogy így szól: Minden jó után rossz jön, és minden rossz után jó.

Igaz, ami igaz: nekünk most nagyon rossz, mint ahogy még nagyon sok embernek ebben az országban.

– A MIÉP-tagság nyílt vagy burkolt üldözése azonban sok embert riaszt. Hogy lehet így MIÉP-tagokat toborozni?

– Kétségkívül erre megy ki a játék. Minden követ megmozgatnak ellenünk, s ehhez már külföldi szövetségeseket is kerestek. De bizonyos vagyok abban, hogy a dolgok fordítva fognak elsülni. Ezek az új urak ugyanis annyi, de annyi embert hoztak lehetetlen helyzetbe az elmúlt két-három évben, hogy egyre többen döbbennek rá, vállalni kell a MIÉP-szellemiségét. S hál' istennek, a MIÉP-esek nem ijednek meg az árnyékuktól. Rengeteg mocskot, ocsmányságot szórtak már ránk, de azt, hogy gyávák lennénk, még nem mondták. Talán ez is hozzájárul ahhoz, hogy a holdudvarunk meglehetősen nagy.

– Úgy tudom, mezőgazdasági területen is jártas. Ez az időtöltés csupán kedvtelés vagy vállalkozás?

– Ez úgy alakult, hogy kárpótlási földeken kezdtem el gazdálkodni. Fivérem Kanadában él, őt nem érdekelte a kárpótlás. Itthon is hasonló helyzet alakult ki a családban, így rám maradt a föld. Persze minden nélkül. Támogatásra a magamfajta nem számíthat. Így keserves küzdelmek árán beindítottam a gazdaságot, ami lehet, hogy egyedüli megélhetési forrásunk lesz. Ehhez azonban még sok beruházásra lenne szükség. Ebből fakadóan is teljesen együttérzek a gazdákkal. Tudom, hogy milyen kemény csatát kell vívniuk a természettel és a hatalommal.

– A családja hogyan éli meg a történeteket?

– Elmondhatom, hogy jól nősültem. Feleségemben, Editben nemcsak jó feleségre, hanem megbízható szövetségesre is találtam. Nélküle biztosan nem tudtam volna mindezt végigküzdeni. Talán elmondhatom, hogy a szülei Erdélyből, a Székelyföldről menekültek el. Bizonyára ez is hozzájárult ahhoz, hogy nemcsak csinos, hanem jó magyar lány is volt, s megakadt rajta a szemem. És ami nagyon fontos: a helyén van a szíve. Ilyen háttérrel az ember könnyebben veszi az akadályokat.

– Fiai mivel foglalkoznak?

– A nagyobb építésznek tanul, nagyon el van foglalva. A kisebb általánosba jár, és nagyokat csavarg a tavaszi erdőben. Legszívesebben vele tartanék, de sajnos most nem tehetem.

– Milyen pályán szeretné őket látni?

– Nem akarok rájuk erőltetni semmit. Képességük, tehetségük ügyis kijelöli útjukat. Én is így voltam ezzel. Azt azonban szeretném elérni, hogy ne legyenek másodrangú emberek saját hazájukban.

Barkuti Jenő